

Tågresan

Av. Hans Olsson

Det var en av de kallaste vintrarna det här millenniet. Man hade uppmätt uppemot -44 grader i Kiruna. Kanske var det den extrema kylan som gjorde att tågen hade krånglat så mycket just den här vintern. Kanske var det därför de återigen hade tagit de gamla loken från 1950-talet i bruk. Det var av den anledningen som Edvin hade bestämt sig för att ta nattåget upp till Kiruna. Fram tills nu hade det inte varit en möjlighet eftersom de gamla loken inte användes längre. Dessutom hade han aldrig varit så långt utanför Stockholm. Men nu kändes väntan på den kalla perrongen inte så farlig. Det var en kul och annorlunda grej, en upplevelse. Edvin var fylld av förväntan.

Han sneglade på armbandsklockan. Tåget var redan fyrtio minuter försenat, men han var fortfarande på gott humör. Och framförallt väl förberedd. Dels skulle han till en av Sveriges kallaste platser, och dels gillade han att planera. Därför stod han stadigt med flera lager kläder och en varm pälsmössa på huvudet. Bredvid honom stod en yngre kille och hackade tänder. Läpparna på honom var blåa av köld och han utförde en liten dans för att hålla värmen.

Edvin hörde tåget på lång väg. Det lät annorlunda än de nyare modellerna och han rös av välbehag när det äntligen rullade in på perrongen.

"Det var fan på tiden", utbrast killen bredvid honom. "Jag säger ju det. SJ AB blir BAJA baklänges." Sedan drog han iväg en spottloska i riktning mot tåget innan han trängde sig före Edvin och klev in i vagnen. Edvin kände sig plötsligt olustig. Skulle han behöva stå ut med sådant resesällskap? Han hade förvisso beställt plats i en sovvagn och hoppades kunna avnjuta det här i lugn och ro, men tänk om ynglingen hamnade i samma kupé? Eller om han hamnade med någon ännu värre? Men han avfärdade de tankarna. Det här var en del av den rehabilitering han behövde och ingenting skulle få hindra honom.

"Det kan inte vara så illa att åka tåg", viskade han för sig själv.

Han tog ett stadigt tag om sina väskor och gick på.

Kupén var över förväntan. Sätena var klädda i ljusbrunt tyg och röda gardiner ramade in fönstret. Han hängde av sig sin ytterrock på en galge vid fönstret och lyfte upp väskorna på hatthyllan. Han sjönk ner på sätet och såg sig omkring. Han ville att det skulle vara som i filmerna, han skulle sitta på sitt säte och läsa en bok. Mitt emot honom kunde en yngre kvinna sitta och le trevande mot honom när deras förstulna blickar möttes. Men när tåget började rulla så fick han besviket inse att han var ensam där. Han försökte tänka efter hur många det hade varit på perrongen. Ett femtiotal kanske. Visst borde väl fler utnyttja sovvagnarna? Nåväl, han hade planerat även för detta, något tråkigare, scenario. Han reste sig upp och plockade fram en bok ur en väska.

Efter drygt tjugo minuter tittade han på klockan. 20:40. Det var för tidigt för att försöka sova. Han bestämde sig istället för att gå en runda i tåget. Det var ju faktiskt för tågets skull som han var här. I dagens samhälle när allt skulle gå snabbare så var det här som en frisk fläkt för honom. Nåväl, han hade kanske hamnat lite utanför samhället när han hade drabbats av depressionen. Men nu var han här, frisk och stark. Och modig!

Så han reste sig och klev ut i gången utanför. Hans kupé befann sig relativt långt fram i tåget, så han bestämde sig för att gå bakåt för att kunna se så mycket som möjligt. Han log med barnslig förtjusning varje gång han var tvungen att parera tågsvängningarna. Varför hade han knappt åkt tåg tidigare?

Han passerade halvvägs genom en vanlig vagn och räknade till sju passagerare. Väggarna var bitvis täckta med paneler så att de gav intrycket av att vara tapetserade. Se där! Det var precis det han behövde. Längre än så kom han inte förrän gången blockerades av konduktören. Det var en liten kvinna med sjukligt gul hy, kort korpsvart hår och glasögon som dolde ett par vildsint stirrande ögon. Edvin ryggade ofrivilligt tillbaka av anblicken. Han blev ståendes mitt i gången utan att veta vad han skulle göra. Konduktören avverkade snabbt de få resenärer som satt framför honom och ställde sig sedan mitt emot honom.

"Biljetten tack", sa hon kärvt.

Edvin hade ju vetat att frågan skulle komma, men han blev ändå så förbluffad att han bara stod still och stirrade på henne. När han inte svarade vände kvinnan sina grumliga ögon mot honom. "Biljetten tack", upprepade hon långsamt, samtidigt som hon fingrade på sitt bälte, som om hon skulle dra en pistol och skjuta ner honom.

"Jag har den i kupén."

"Jaha. Då får du gå och hämta den", sa hon mekaniskt och blängde på honom.

Edvin var så överrumplad av det kalla beteendet att han inte fick fram ett ord. Istället vände han sig om och gick tillbaka till kupén. Där satt han, med motstridiga känslor tills kvinnan kom och knackade på.

"Biljetten tack", sa hon utan ett tecken på att känna igen honom.

Edvin, som var förberedd, räckte fram den glansiga papperslappen och hon stämplade ointresserat in ett litet hål i den. Sedan gick hon, utan ett ord. Edvin var som förhådd. Det här var inte alls som i filmerna där konduktören kom med ett leende och småpratade lite med resenärerna. Det här var verkligheten. Han sköt bestämt alla tankar åt sidan. Det var en del av hans rehabiliteringsteknik.

Ta kontroll över dina känslor; låt dem inte styra dig in på en väg du inte vill gå.

Så efter ett par djupa andetag hade han nästan lyckats förtränga händelsen. Han plockade upp en av sina böcker, och lade upp fötterna på sätet mitt emot. Han log stort och tillät sig sedan att slappna av.

Klockan var inte mer än strax efter 22:00 när hans ögonlock blev tunga och huvudet började falla mot bröstet. Edvin somnade sittandes med huvudet mot fönstret innan han hann bädda sin sovslaf.

Edvin vaknade av att det brusade någonstans. Först förstod han inte vad det var. Hade han somnat framför TV:n? Det tog en kort förundrad sekund innan han förstod vart han var, och då flinade han över sin egen dumhet. Kort därpå hörde han återigen det svaga surrandet från högtalarsystemet.

"...stående här...Signalfel... men arbetar på..." Sedan bröts det.

Edvin kliade sig yrvaket i huvudet. Hur länge hade han sovit? Det var kolmörkt ute, och bara ett matt gulaktigt sken från ett dammigt lysrör lyste upp hans kupé. Han tittade försiktigt ut genom fönstret men kunde inte se någonting alls. De måste befinna sig mellan två stationer. Han kikade sömnigt på armbandsklockan som visade 02:43. Han hade sovit längre än han trodde! Han reste sig yrvaket upp och fällde ner sovslafen. När han var klar bestämde han sig för att leta upp toaletten.

Det var mörkt i den smala korridoren utanför. Ett ensamt lysrör till vänster om honom blinkade svagt. Det verkade som om lamporna var trasiga, eller att de stängdes av för att tåget stod stilla. Han muttrade till. En ficklampa skulle han ju ha packat ner också såklart. Det fick bli till nästa resa. Han vek av åt höger, bort från lampan, eftersom han inte hade sett någon toalett åt det andra hållet när han hade gått genom tåget.

När han kom fram till skjutdörrarna som kopplade ihop hans vagn med nästa så fick han treva sig fram. Det verkade som att ljuset hade försvunnit helt här. Nej, det fanns ett svagt blinkande ljus längre fram i bortre änden av vagnen. Och där borta såg han toalettskylten.

Han passerade två hytter innan han plötsligt stannade. Någonting i ögonvrån hade fångat hans intresse, någonting där inne i kupén. Han vred försiktigt på huvudet för att kunna se vad det var. Det han såg fick honom att skrika till och ta ett steg bakåt så att han slog höften i ett räcke som skickade en våg av smärta genom kroppen på honom.

En lång stund stod han bara stilla, med händerna hårt knutna runt räcket han hade bakom sig, och stirrade. Edvin hade svårt att förstå vad det var han såg. Det såg ut som en kvinna, med en gul kort tight kjol och en vit t-shirt med texten "Can't touch this" över de små bröstena. Armarna hängde slappt utmed hennes kropp och händerna stod rakt ut. Ögon och mun var slutna och det smala bleka ansiktet såg fridfullt ut. Men det som fångade hans blick var hennes hår. Hon hängde helt still, i håret. Ingen strypsnara runt den späda halsen, utan hon hängde för fan med håret i taket!

När Edvin stirrat på håret en lång stund brast han plötsligt ut i ett nervöst fnitter. Ett skämt. Såklart det var ett skämt. Ett makabert, vidrigt och fullständigt osmakligt skämt, men likväl ett

skämt. Någon hade helt enkelt hängt upp en skyltdocka i kupén. Han kunde inte förstå varför eller hur det hade gått till, men så måste det vara.

"Du skrämde mig ordentligt", sa han halvt till sig själv och halvt till dockan som gungade till när han öppnade dörren helt till kupén. Rösten skar sig på ett sätt han inte tyckte om, så han beslöt sig för att vara tyst. Om inte annat så för att inte bli mer skärrad av sig själv än han redan var. Han visste inte riktigt vad han gjorde, men dockan måste ner. Det gick helt enkelt inte ha den där.

När han nu stod helt nära såg han att den var mycket verklighetstrogen, vilket fick honom att rysa till av obehag. Dockan var blek och glansig, som av vax. Han såg sig hastigt omkring. Den som hade hängt upp dockan hade förmodligen stått på sätet där, och sedan knutit fast hennes låtsashår i taket på något sätt. Hans blick drogs till dockans kläder. Den tigha kjolen var uppdragen en aning så att han kunde skymta ett par svarta trosor där under. Utan att tänka efter så förde han handen långsamt mot dockans skrev. Handen darrade en aning när han satte tummen mot stället där springan borde vara om det hade varit på riktigt. Huden var iskall mot hans hand och han kunde tydligt känna hur dockan var fuktig mellan benen.

Edvin höll kvar handen där medan han försökte förstå, och när insikten lamslog honom var han så panikslagen att han bara kunde utstöta korta primitiva grymtningar. Han drog åt sig handen och tog ett steg bakåt så hastigt att han höll på att falla omkull. Handen som rört henne där nere stank av urin. Det gick runt i huvudet på honom. Han böjde sig framåt av ren reflex, och tog stöd mot sätet, medan han tömde maginnehållet över golvet. Benen skakade så mycket att han sjönk ner på alla fyra. Där satt han i vad som kändes som en evighet medan bilden av hans hand mellan kvinnans ben för evigt brände sig fast på hans näthinna.

"Nej nej nej!" utbrast någon bakom honom. "Vad har du gjort?"

Edvin kände hur ett par starka händer tog tag under hans armar och drog honom bakåt. Det var som om det hände någon annan och inte honom. Det var för överkligt för att han skulle vara här och vara vittne till det vidriga dåd som hängde och dinglade i kupén.

"Varför gjorde du så?" upprepade rösten bakom honom. Edvin hade inte kraft nog att lyfta på huvudet. Han såg golvet snarare än kände att det förflyttades under honom. Personen som drog honom svor till. Edvin blev indragen i en ny kupé och de starka armarna lyfte upp honom på ett av sätena.

"Vem är du?" ville rösten veta.

Edvin svarade inte, han kunde inte. Rösten var långt borta och främmande, som om Edvin befann sig inuti ett akvarium och rösten försökte prata med honom från utsidan, genom det tjocka glaset. Huvudet kastades plötsligt åt sidan och en fruktansvärd smärta exploderade strax nedanför örat. Han tittade förvånat upp och stirrade in ett par grå ögon inramade av stora glasögon.

"Nå?" frågade mannen som stod framför Edvin. "Vem är du?"

"Edvin", stammade han när mannen började ruska honom som om han vore ett barn. "Jag heter Edvin."

"Och vad gjorde du i hytten där borta?" frågade mannen hetsigt. Edvin skakade på huvudet när bilden av den döda unga kvinnan flimrade förbi. Sedan kom han ihåg vad han hade gjort och han fylldes av en äckelkänsla som var så stark att den tycktes klibba fast i hela hans huvud. "Det var inte jag", utbrast han utan att tänka.

"Nej, säkert inte. Vad gjorde du där borta?"

Mannen påminde om en vessla, ettrig och vildsint, med ett smalt orakat ansikte och spetsig näsa.

"Jag vaknade" började Edvin. "Tåget stod stilla och... Toaletten... Men kvinnan..."

"Prata sammanhängande. Och långsamt", sa mannen bryskt och lade armarna i kors medan han stirrade på Edvin med en så intensiv blick att den gjorde fysiskt ont.

"Jag vaknade och skulle gå på toaletten när jag såg..."

"Jag förstår. Jaha, det var ju inte bra."

"Nej", mumlade Edvin.

"Okej", sa mannen. "Jag tar hand om det här. Vi måste ändå vänta en stund. Du rör dig inte förrän jag kommer tillbaka. Förstått?"

"Ja", mumlade Edvin. Han var med ens mycket törstig, men han vågade varken be om vatten

eller röra på sig.

"Bra."

Edvin nickade frånvarande och han kände, snarare än såg, att den smala mannen försvann ut genom dörren. Han tappade tidsbegreppet helt och hållet där han satt ensam i kupén. Ett svagt ljus strilade in från den blinkande lampan någonstans utanför. Skuggorna dansade på väggarna. En vansinnig anklagande dans. Varför hade han tagit på henne? Han var ju inte sån. Men mannen där ute hade med all säkerhet sett honom. Och om inte så skulle hans fingeravtryck dyka upp i polisutredningen. Han var oskyldig till mordet, men hans eget dåd var minst lika vidrigt. Bilden av hans tumme som gnuggade henne mellan benen vägrade försvinna. Han lutade sig framåt igen i hopp om att kräkas, men ingenting kom.

Efter en lång stund kom mannen tillbaka. Mannen satte sig ned bredvid honom och drog ett djupt andetag. Av någon anledning vågade Edvin knappt andas. Det var nu han skulle behöva förklara. Det fanns ingen förklaring till det.

"Okej. Jag tog hand om det för tillfället. Vi är säkra här nu."

Edvin lyckades räta på sig och mötte mannens blick.

"Säkra? Vad menar du?"

"Är det inte uppenbart? Ett mord har begåtts här. En kvinna är död. Kaputt. Mördaren måste ju finnas på tåget här, eller hur?"

Edvin ryckte till. "Nej, jag har inte gjort nåt", sa han snabbt. Kanske lite för snabbt.

"Nej, du sa det. Men i alla fall. Vi måste vänta en stund här nu innan vi kan gå vidare."

"Okej", svarade Edvin.

En lång stund förflöt utan att mannen sa något mer.

"Vänta på vad?" frågade Edvin till slut.

"Det får du se. Tills vidare sitter vi här och väntar."

"Okej."

"Fryser du?"

"Ja", sa Edvin tveksamt. Han skakade av köld, men vågade inte säga någonting.

"Det är chocken. Det är bra. Då vet vi att du lever åtminstone. Kände du flickan?"

"Vem då?"

"Hon som är mördad, fattar du väl?"

"Nej. Jag bara..." Edvin hejdade sig. "Är du polis?"

Mannen rapade plötsligt, innan han fortsatte som om ingenting hade hänt. "Ja det kan man säga. Polis."

"Vad menar du, är du polis eller inte?"

Mannen satt tyst en lång stund med blicken riktad på väggen mitt emot dem.

"Nej", sa han till slut. "Jag är inte polis. Jag är en sorts privatdeckare. Jag har följt efter en misstänkt mördare en tid nu. Och du min vän har hamnat mitt i den här röran. Så nu sitter vi här och väntar innan vi gör något mer."

Edvin nickade långsamt. Det lät på ett sätt rimligt. Hans tankeförmåga började komma tillbaka. Kroppen skakade alltjämt, men huvudet hade börjat klarna och någon sorts instinkt hade tagit över. Tills dess att de kunde ringa polisen så behövde han vara på sin vakt. Om mördaren fanns där ute någonstans i tågets skuggor så var ingen av dem trygga. En tanke slog plötsligt in i honom som ett hammarslag. Han kunde inte begripa att han inte hade tänkt på det innan. Mannen bredvid honom kanske var den skyldige?

"Vem är det du misstänker?" frågade han, och harklade sig för att dölja att rösten skälvde till. Han önskade innerligt att han helt enkelt bara hade stannat i sin kupé när tåget hade stannat. Då skulle han förmodligen ligga där och slumra, lyckligt ovetandes om den horribla scen som fanns att beskåda i nästa vagn.

"Det är en gammal kåkfarare", sa mannen svävande, som om han hade tankarna på ett helt annat håll. "Han har suttit inne fem år för grovt narkotikainnehav. Nu är han frisläppt, men jag vet att han söker upp folk som han har obetalda skulder med. Däribland kvinnan som du såg. Jag är här för att samla bevis. Så allt vi behöver göra nu är att vänta en liten stund, och sedan kan vi ringa polisen."

"Varför inte ringa nu?"

"Nej", fräste mannen. "Vi väntar. Tåget står still. Polisen kommer inte kunna ta sig hit. Och om de ändå lyckas krängla ut en bil hit i ödemarken så finns det ingenstans för mördaren att ta vägen. Han är lika fast här på tåget som du och jag är."

Mannen pratade mycket fort vilket gjorde Edvin förvirrad. Någonstans så kändes det som att mannens argument hade flera hål i sig, men han kunde inte på rak arm säga vad det var som var fel. Dessutom gjorde rädslan för mannens plötsliga hätskhet att han drog sig för att säga emot.

Där satt de, alldeles tysta i den mörka kupén och väntade. Edvin hade ingen aning om vad de väntade på egentligen, men det verkade mycket viktigt. Kanske väntade de på att mördaren skulle slappna av. Eller att polisen skulle dyka upp av någon oförklarlig anledning. Tänk om polisen letade efter fingeravtryck i kvinnans kupé. Skulle de se ett tumavtryck mellan hennes ben?

Han avbröts i sina dystra tankar av att mannen rapade igen. Edvin hatade plötsligt ljudet. Han bestämde sig för att inte lita på mannen. Åtminstone behövde de någon mer som kunde bedöma situationen. Kanske den buttra konduktören. Vem som helst!

Han sneglade på sin armbandsklocka. 03:25. De hade suttit här nästan en timme! Hur var det möjligt? Men så var det, antagligen var han för bedövd av den första chocken för att kunna registrera tiden på ett normalt sätt.

"Jag tror det är dags nu", sa mannen utan förvarning. "Vi har väntat tillräckligt länge. Jag var inte helt ärlig mot dig förut. Följ med så ska jag berätta."

"Vad är det vi väntar på?" frågade Edvin med en röst som skar sig av rädsla.

"Du får se, alldeles strax."

Edvin var så blank i huvudet att han följde efter mannen utan en fråga. Han märkte inte vilken kupé de befann sig i förrän det var för sent. När han tittade upp såg han kvinnan hänga där, med håret fastkilat i taket. Han stelnade mitt i steget. Det var fortfarande äckligt, men på något sätt kändes det inte lika hemskt att se liket nu.

"Vad var det du skulle berätta?"

"Är du hungrig?"

"Va?" Edvin trodde inte sina öron.

"Det var inte meningen att du skulle se det här. Jag var för mätt tidigare, men nu har det sjunkit undan lite. Nu kan jag göra mig av med henne."

Edvin kände hur den kalla ilning han haft i kroppen den senaste timmen växte sig starkare. Benen tycktes in vilja bära honom längre. "Vem är du?"

Mannen vände sig mot honom och ögonen glimmade i det svaga ljuset. Han hade tagit av sig de stora glasögonen som han nu snurrade mellan fingrarna. Det var först nu som Edvin såg att det bara var vanligt genomskinnligt glas i dem. Mannen behövde dem förmodligen inte alls, utan använde dem som förklädnad. Det innebar... Mannen log plötsligt då han såg Edvins reaktion.

"Jaså, du kom på det nu? Det var snabbt. Bra jobbat!" Rösten dröp av ironi.

"Vem jag är spelar ingen roll. Det som spelar roll är vad du är. Du är boskap Edvin. Inget mer än boskap för oss att livnära oss på. Men vad ska jag göra med dig nu? Jag orkar inte tömma en människa till på blod ikväll. Jag är för mätt för det. Men det är det fina med tåg ser du. Visste du att lokförare får lära sig att skrika då de kör på en människa?"

Edvin var för skräckslagen för att ens röra sig.

"Nej? Inte det. Du förstår, när en människa väljer att ställa sig framför tåget för att avsluta sitt liv, då känns den personen inte ens i tåget när hon blir mosad likt en fluga. Men ljudet. Är man inte förberedd på ljudet så kan det förfölja en människa så länge han lever. Så lokförarna lär sig att skrika och blunda. Men! Så här på nätterna, med en dränerad kropp. Då är det inte värre än att köra på en trädgren. En liten omärklig duns, och tåget dundrar vidare utan så mycket som en skråma. Bevisen är borta och jag kan fortsätta åka tåg utan nyfikna passagerare som snokar runt. De förstår ändå inte vad de är med om förrän det är för sent. Som din kvinna här till exempel. Jag vet vad du gjorde. Du gillade det va?" Han skrattade till, ett torrt känslolöst skratt. "Det blir lite värre med dig förstås, att röja undan bevisen menar jag. Eftersom du är full fortfarande."

Edvin utstötte några gutturala ljud långt nedifrån halsen. Saliv hade börjat rinna nedför hans

haka, men han kände det inte ens. Han förstod knappt det oerhörda i vad mannen sa längre.

"Mörkret om nätterna döljer många saker", fortsatte mannen oberört. "Imorgon kanske de hittar lite blod längst fram på loket, om det inte spolats rent av all snö. Det kan lika väl vara från ett djur som från en människa." Han tystnade och betraktade den förlamade Edvin. "Nå? Du säger inte så mycket längre. Det är väl lika bra det kanske. Ska vi sätta igång då?"

Då släppte allting för Edvin. Han vände sig om och rusade mot dörren, men mannen stod redan där. Ögonen glimmade hotfullt gula i mörkret och en smal hand sköt ut och slöt sig runt Edvins hals. Han försökte kämpa emot, men luften tog snabbt slut i hans lungor. Det svartnade för ögonen och det sista han såg var mannens huggtänder, blottade i ett grymt flin.

Edvin vaknade med ett ryck. Det var fruktansvärt kallt och huvudet pulserade av smärta. Han satte sig försiktigt upp, med handen tryckt mot huvudet. Han mådde illa och var yr och desorienterad. Han blinkade ett par gånger för att försöka fästa blicken på något, men runt omkring honom fanns bara ett kompakt mörker med vita suddiga konturer. Han försökte resa sig upp, men lyckades inte. Någonting låg över hans ben och hindrade honom. Han försökte fösa bort det, men det gick inte. Och han såg inte vad det kunde vara, för ett tunt lager snö täckte föremålet.

Då gick det upp för honom. Snö. Han var utomhus. Och föremålet... Han borstade frenetiskt bort snön från den döda kvinnans överkropp. Under en kort sekund fanns ingenting i hans huvud, sedan vrålade han av skräck. Han tystnade bara för att han fick slut på luft i lungorna, och tystnaden fylldes av två ljud som tycktes eka i hans huvud. Det ena var vingslag från en varelse som hörde hemma i en mardröm. Det andra var ljudet av ett tåg som kom dundrande mot honom.